LIST APOŠTOLA PAVLA RIMANOM

8. časť (11,1–12,21)

Boží kolektivizmus? (11,1–10.25–29)

Pýtam sa teda: Vari Boh odvrhol svoj ľud? Určite nie. Veď aj ja som Izraelita, Abrahámov potomok z Benjamínovho kmeňa. [2] Boh neodvrhol svoj ľud, ktorý predpoznal. Alebo neviete, čo hovorí Písmo o Eliášovi? Ako sa žaluje Bohu na Izrael: [3] "Pane, tvojich prorokov pozabíjali, tvoje oltáre zborili. Len ja sám som ostal; a aj na môj život striehnu." [4] A čo mu odpovedá Boh? "Ponechal som si sedemtisíc mužov, ktorí nezohli kolená pred Bálom." [5] A tak aj v tomto čase ostal zvyšok vyvolený z milosti. [6] Ale ak z milosti, už nie zo skutkov, inak by milosť nebola milosťou. [7] Čo teda? Izrael nedosiahol, o čo sa usiluje, ale vyvolení dosiahli; ostatní oslepli, [8] ako je napísané: "Boh im dal ducha tvrdého spánku, oči, aby nevideli, a uši, aby nepočuli, až do dnešného dňa." [9] A Dávid hovorí: "Nech sa im ich stôl stane nástrahou a pascou, pohoršením a odplatou. [10] Nech sa im oči zatemnia, aby nevideli, a ich chrbát navždy zohni!" (Rom 11:1-10 SSV)

[25] Nechcem, bratia, aby ste nepoznali toto tajomstvo a boli múdri sami pre seba, že na časť Izraela zaľahla slepota dovtedy, kým nevojde plný počet pohanov, [26] a tak bude spasený celý Izrael, ako je napísané: "Zo Siona príde vysloboditeľ a odvráti od Jakuba bezbožnosť. [27] A to bude moja zmluva s nimi, keď odstránim ich hriechy." [28] Vzhľadom na evanjelium sú nepriateľmi kvôli vám, ale vzhľadom na vyvolenie sú milovaní kvôli otcom. [29] Lebo Božie dary a povolanie sú neodvolateľné. (Rom 11:1-29 SSV)

Ponechal som si sedemtisíc…

- Nás, ľudí, to trochu zarazí: To je pekné, že Boh si ponechal sedemtisíc verných – ale čo ostatní, ktorí odpadli? **Akoby v tejto chvíli Boha (a tiež Pavla) nezaujímali osudy jednotlivcov, iba akési „zámery“ na úrovni národov**… Možno ako keď Rusi za vojny útočili s výkrikmi „*Nás mnóga!*“ – a čo tam po 20 000 000 obetí, hlavne, že zvíťazili, nie? Ako to teda je?

- **Biblia ale ukazuje, že dejiny spásy sú nielen dejinami jednotlivcov, ale opravdivými dejinami sveta**, ako naznačuje: „[2] *Pán mi odpovedal: "Napíš videnie, a to jasne na tabuľu, aby sa dalo plynne čítať.* [3] *Lebo videnie je ešte na určený čas, no náhli sa ku koncu a nesklame; ak sa oddiali, čakaj naň, veď určite príde a nezmešká.* [4] *Hľa, nadúva sa, v kom nie je duša priama, spravodlivý však bude žiť pre svoju vernosť.*" (Hab 2:2-4 SSV)“. Alebo inde, kde Boh hovorí: „*Hľa, všetko robím nové.* (Rev 21:5 SSV)“ a Ján to komentuje slovami. „*Videl som nové nebo a novú zem, lebo prvé nebo a prvá zem sa pominuli a ani mora už niet.* [2] *A videl som, ako z neba od Boha zostupuje sväté mesto, nový Jeruzalem, vystrojené ako nevesta, ozdobená pre svojho ženícha.* (Rev 21:1-2 SSV)“
    - **IZRAEL (a na samom začiatku ABRAHÁM) bol vyvolený nie pre svoju „protekciu“ u Boha, ale kvôli tomuto plánu**: „*V tebe budú požehnané všetky pokolenia zeme!* (Gen 12:3 SSV)“
    - **Len v rámci tohto plánu sa mohla udiať kľúčová udalosť dejín**: „[4] *Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna, narodeného zo ženy, narodeného pod zákonom,* [5] *aby vykúpil tých, čo boli pod zákonom, a aby sme dostali adoptívne synovstvo.* … (Gal 4:4-5 SSV)“
    - **A len vďaka nej môžu byť spasení aj jednotlivci**: „…[6] *Pretože ste synmi, poslal Boh do našich srdc Ducha svojho Syna a on volá: "Abba, Otče!"* [7] *A tak už nie si otrok, ale syn; a keď syn, tak skrze Boha aj dedič.* (Gal 4:6-7 SSV)“

Tajomstvo solidarity…

KKC 360: Vďaka spoločnému pôvodu ľudské pokolenie tvorí jednotu. Boh totiž „z jedného urobil celé ľudské pokolenie, aby obývalo celý povrch zeme“ (Sk 17,26):

„*Úchvatný pohľad, ktorý nám umožňuje kontemplovať ľudské pokolenie v jednote spoločného pôvodu od Stvoriteľa…; v jednote prirodzenosti, ktorá pozostáva z hmotného tela a z duchovnej a nesmrteľnej duše; v jednote bezprostredného cieľa a spoločného poslania v tomto živote; v jednote toho istého bývania, čiže zeme, ktorej bohatstvo môžu na základe prirodzeného práva využívať všetci ľudia, aby sa mohli živiť a povzniesť sa k väčšiemu vzrastu; a napokon v jednote nadprirodzeného cieľa, samého Boha, ku ktorému majú všetci smerovať, a [v jednote] prostriedkov, ktorými by raz mohli dosiahnuť tento cieľ… a aj v jednote toho istého vykúpenia, ktoré všetkým štedro poskytol Kristus*.“ (Pius XII. Summi Pontificatus; Nostra aetae 1)

Ešte viac to rozvádza katechizmus v časti o dedičnom hriechu:

KKC 404: Ako sa Adamov hriech stal hriechom všetkých jeho potomkov? **Celé ľudské pokolenie je v Adamovi „akoby jedným telom jediného človeka“**. **Pre túto „jednotu ľudského pokolenia“ sú všetci ľudia zatiahnutí do Adamovho hriechu, ako sú všetci zahrnutí do Kristovej spravodlivosti**.

VÍZIA: Spasené ľudstvo – Izrael!

Vízia, ktorá z tohto plynie, je jednoduchá:

- **SPASENÝ JE KRISTUS**: On je Syn, On je oslávený, On je v Nebi! Jeho život je Životom, večnou spásou, nekonečnou blaženosťou!
    - **SPASIŤ SA DÁ JEDINE S KRISTOM A V KRISTOVI** – privtelením sa ku Kristovi, tým že sa staneme Ním samotným:
        - „*[22] Všetko mu (Kristovi) položil pod nohy a **jeho ustanovil nad všetkým za hlavu Cirkvi, [23] ktorá je jeho telom**, plnosťou toho, ktorý napĺňa všetko vo všetkom*. (Eph 1:22-23 SSV)“
        - „*[11] Potom už niet Gréka ani Žida, obriezky ani neobriezky, barbara, Skýta, otroka, slobodného, ale **všetko a vo všetkom je Kristus***. (Col 3:11 SSV)“
        - „***Cirkev je „v Kristovi akoby sviatosťou, čiže znakom a nástrojom dôverného zjednotenia s Bohom*** *a jednoty celého ľudského pokolenia“. Prvým cieľom Cirkvi je teda byť sviatosťou dôverného zjednotenia ľudí s Bohom. Keďže spoločenstvo medzi ľuďmi má korene v zjednotení s Bohom, Cirkev je aj sviatosťou jednoty ľudského pokolenia*.“ (KKC 775)
        - ***„Verím v spoločenstvo svätých“*** – nie v „zástup jednotlivcov“!!!
    - To znamená obliecť si Krista a stať sa Kristom!

Odtiaľ potom pramenia aj ostatné obrazy:

- **HRIECH Adama spôsobil odpadnutie CELÉHO ĽUDSTVA od Boha**. Od tej chvíle spojenie medzi človekom a nejestvuje – a teda ani nejestvuje spása.
- **POVOLANÍM ABRAHÁMA a následne IZRAELA Boh položil základy nového ľudstva,** spojeného s Bohom v Ježišovi Kristovi.
- **SPASENÉ JE potom ĽUDSTVO, SPOJENÉ S BOHOM = pravý IZRAEL – nie samotní jednotlivci!!!**
    - Kto k nemu patrí, bude s ním spasený a bude mať podiel na jeho spáse.
    - Kto k nemu nepatrí, nespasí sa…
- **Celý tento PRAVÝ IZRAEL bude nakoniec spasený**, ako hovorí Pavol:

- *„Veď nie všetci, čo sú z Izraela, sú Izrael. [7] A nie sú všetci Abrahámovými deťmi len preto, že sú jeho potomci.* (Rom 9:6-7 SSV)“ – a potom vysvetľuje: *„Povieš azda: "Tie ratolesti sú odlomené, aby som bol naštepený ja." [20] Dobre; boli odlomené pre neveru, ale ty stojíš pre vieru. Nenamýšľaj si, radšej sa boj!* (Rom 11:19-20 SSV)“ + „*[23] Ale aj oni budú naštepení, ak nezotrvajú v nevere, lebo Boh má moc naštepiť ich znova*. (Rom 11:23 SSV)“ –
  - kritériom príslušnosti k „pravému Izraelu“ je teda VIERA, nasledovaná METANIOU, spočívajúcou vo „vyzlečení starého človeka“[1] a „oblečení si Krista“[2] a následne úplným privtelením sa ku Kristovi: *„Potom už niet Gréka ani Žida, obriezky ani neobriezky, barbara, Skýta, otroka, slobodného, ale všetko a vo všetkom je Kristus*. (Col 3:11 SSV)“
- **Všetci, ktorí uveria, sa tak stávajú súčasťou PRAVÉHO IZRAELA a nakoniec sa SPASIA V PRAVOM IZRAELI, NOVOM ĽUDSTVE, ktorým je KRISTUS**: „*[25] Nechcem, bratia, aby ste nepoznali toto tajomstvo a boli múdri sami pre seba, že na časť Izraela zaľahla slepota dovtedy, kým nevojde plný počet pohanov, [26] a tak bude spasený celý Izrael* (Rom 11:25-26 SSV)“

Spása je preto ako nasadnutie do autobusu…:

- **KRISTUS a Jeho Telo, čiže s Ním spojené a k Nemu privtelené a v Neho premenené ľudstvo – IZRAEL, <u>JE</u> SPASENÉ.**[3]
  - **Kto doň „nastúpi“**, spasí sa s Ním.
  - **Kto doň „nenastúpi“**, zatratí sa bez neho…

Dôsledky pre vzťah pohanov k Židom

[11] A teraz sa pýtam: Vari sa tak potkli, aby padli? Vôbec nie! Ale ich pád sa stal spásou pre pohanov, aby potom na nich žiarlili. [12] Lenže ak je ich pád pre svet bohatstvom a ich úpadok bohatstvom pre pohanov, o koľko viac ich plnosť?! [13] Vám, pohanom, hovorím: Pretože som apoštol pohanov, robím česť svojej službe, [14] aby som takto vzbudil žiarlivosť svojich pokrvných a zachránil z nich aspoň niektorých. [15] Lebo keď ich strata je zmierením sveta, čím bude ich prijatie, ak nie život z mŕtvych?! [16] Ak sú sväté prvotiny, potom aj cesto; ak je svätý koreň, potom aj ratolesti. [17] Ale ak boli

---

[1] *Neluhajte si navzájom vy, čo ste si vyzliekli starého človeka s jeho skutkami* (Col 3:9 SSV)
[2] *oblečte si Pána Ježiša Krista; a o telo sa nestarajte podľa jeho žiadostí*. (Rom 13:14 SSV)
[3] *Veď ste zomreli a váš život je s Kristom ukrytý v Bohu*. (Col 3:3 SSV)

niektoré ratolesti odlomené a ty, planá oliva, bol si naštepený na ich miesto a stal si sa účastným na koreni a miazge olivy, [18] nevyvyšuj sa nad ratolesti. Ak sa vyvyšuješ, nie ty nesieš koreň, ale koreň teba. [19] Povieš azda: "Tie ratolesti sú odlomené, aby som bol naštepený ja." [20] Dobre; boli odlomené pre neveru, ale ty stojíš pre vieru. Nenamýšľaj si, radšej sa boj! [21] Lebo keď Boh neušetril prirodzené ratolesti, aby sa nestalo, že neušetrí ani teba. [22] Maj teda pred očami Božiu dobrotu i prísnosť: prísnosť voči tým, čo padli, a Božiu dobrotu voči tebe, ak vytrváš v dobrom; inak budeš aj ty odťatý. [23] Ale aj oni budú naštepení, ak nezotrvajú v nevere, lebo Boh má moc naštepiť ich znova. [24] Veď ak si ty odťatý z planej olivy, na ktorú podľa prirodzenosti patríš, a si naštepený proti prirodzenosti do dobrej olivy, o čo skôr budú zaštepení do vlastnej olivy tí, čo sú z nej podľa prirodzenosti?! (Rom 11:11-24 SSV)

Tu sa Pavol začína zase dotýkať vzťahov pohania verzus Židia a vysvetľuje, že:

- **<u>Spasený je IZRAEL</u>**.
- **Každý človek, ktorý sa spasí – jedno, či Žid, alebo pohan – sa spasí len preto, že sa stane súčasťou IZRAELA** a bude naň (ak je pohanom) vierou naštepený.
- **Preto by v nás mala byť láska k Izraelu**, pretože byť spasený = stať sa jeho súčasťou.
- **A dokonca by sme mali byť vďační aj za tých z Izraela, ktorí ho pre neveru opustili a zanechali**, pretože ich neviera sa stala mocným impulzom ohlasovania – a následne viery nás, pohanov![4]

POHAN sa teda nemá prečo vyvyšovať nad Židov – veď bez Izraela by nebolo ani Krista a bez Kristy by nebolo ani spásy. A každý, kto sa spasí, spasí sa len v Izraeli, tom pravom, ktorým je Kristovo telo, Cirkev!

A ŽID takisto nemá právo pohŕdať pohanom, veď aj on sám je Izraelom len na základe milosti, ktorá je z viery – a ak neuverí, bude z neho odrezaný a zavrhnutý (vlastne to svojou nevierou už sám urobil…)

---

[4] porov. napr. *Šavol schvaľoval, že ho zabili. V ten deň sa začalo veľké prenasledovanie cirkvi v Jeruzaleme a všetci sa okrem apoštolov rozpŕchli po krajoch Judey a Samárie. [2] Štefana pochovali bohabojní muži a veľmi nad ním plakali. [3] Ale Šavol ničil Cirkev, vnikal do domov a odvláčal mužov i ženy a dával ich do väzenia. [4] Tí, čo sa rozpŕchli, chodili a hlásali slovo.* (Act 8:1-4 SSV), alebo: "*[19] Tí, čo sa rozpŕchli pred súžením, ktoré nastalo za Štefana, došli až do Fenície, na Cyprus a do Antiochie, ale nikomu neohlasovali slovo, iba Židom. [20] No niektorí z nich boli Cyperčania a Cyrénčania. A keď prišli do Antiochie, hovorili aj Helenistom a zvestovali im Pána Ježiša. [21] Pánova ruka bola s nimi a veľa ich uverilo a obrátilo sa k Pánovi.* (Act 11:19-21 SSV)", alebo "*[46] Tu Pavol a Barnabáš povedali smelo: "Predovšetkým vám sa malo hlásať Božie slovo, ale preto, že ho odmietate a sami sa pokladáte za nehodných večného života, obraciame sa k pohanom. [47] Lebo tak nám prikázal Pán: "Ustanovil som ťa za svetlo pohanom, aby si bol spásou až do končín zeme."" [48] Keď to počuli pohania, radovali sa a oslavovali Pánovo slovo a uverili všetci, čo boli vopred určení pre večný život.* (Act 13:46-48 SSV)"

Ako to vyzerá vo vnútri nového Izraela? (12,1–21)

Charakteristika kresťana ako jednotlivca:

„*Bratia, pre Božie milosrdenstvo vás prosím,* ***aby ste svoje telá prinášali ako živú, svätú, Bohu milú obetu****, ako svoju* ***duchovnú bohoslužbu***. (Rom 12:1 SSV)“

- **prinášali**: (gr. *paristesai*, dať niečo vedľa, po ruke, k niečomu; ale aj podarovať niečo, dať niečo k dispozícii, odovzdať) „„*odovzdavali“ Toto je aoristový neurčitok. Bol to* ***jeden z niekoľkých obetných výrazov****, ktoré sa používali v nasledujúcich kontextoch: obeť, v. 1; svätý, v. 1; príjemný, v. 1. Ten istý koncept je vyjadrený v 6:13,16,19.* ***Ľudia sa buď odovzdajú Bohu alebo Satanovi****. Ak Kristus odovzdal samého seba výhradne Otcovej vôli, dokonca aj pre smrť na kríži, Jeho nasledovníci musia tiež napodobňovať Jeho nesebecký život (2Kor 5:14-15; Gal 2:20; 1J 3:16).*“ (KLR)
- **svoje telá**: „*Kresťanstvo je celkom odlišné od gréckej filozofie, ktorá učila, že fyzické telo je zlé. Je to síce oblasť pokušenia, no morálne je neutrálne. Zdá sa, že výraz „telo“ je paralelný s „mysľou“ vo v. 2. Veriaci musia odovzdať svoju celú bytosť alebo osobu Bohu (5M 6:5; 1Kor 6:20), ako ju predtým odovzdávali hriechu (Rim 6).*“ (KLR)
    - KEBY sme boli pohanskí Gréci (ako boli napríklad gnostici) – potom by sme mohli uveriť, že „náboženstvo“ sa nedotýka nášho tela, ani nášho majetku, ani „profánneho života“ a prebieha iba na „duchovnej“ (= nehmotnej) rovine v podobe modlitieb, obradov, meditácií a podobne.
    - ALE ako kresťania vieme, že oddať sa Kristovi znamená oddať mu celí: telom, dušou, majetkom, celým svojim životom!
- **živú a svätú obetu**:
    - **živú**: na rozdiel od mŕtvych zvierat, obetovaných v chrámoch
    - **svätú**: „*Výraz „svätý“ znamená „oddelený pre Božiu službu“. Tento výraz je v tomto kontexte zameraný na to, že veriaci je zasvätený a použiteľný Bohom na Jeho účely*.“ (KLR)
- **Bohu milú**: gr. *euareston* – niečo pre niekoho príjemné, alebo prijateľné. Ak niečo Bohu obetujeme, nemalo by to byť *podľa nás*, ale *podľa Boha*, tak, aby to bolo príjemné Bohu, inak to nie je dar a obeta!
- **duchovnú bohoslužbu**: gr. *ten logiken latreian hemon*. *Latreia* je služba, používané aj v zmysle bohoslužby. *Logiken*: „*Tento výraz (logikos) je odvodený*

od logizomai, čo znamená: „vyvodzovať záver“ (Mk 11:31; 1Kor 13:11; Fil 4:8). V tomto kontexte by to mohlo znamenať logický alebo rozumný. No tento výraz sa tiež používal v zmysle „duchovný“, ako je to v 1Pt 2:2. Zdá sa, že v podstate ide o ***vedomú obeť skutočného samého seba*** *v protiklade k rituálnym obetiam mŕtvych obetných zvierat. Boh chce, aby sme svoj život žili v láske a službe pre Neho, nie vo formálnych procedúrach, ktoré nemajú nijaký vplyv na každodenný život.*“ (KLR)

- **Túto „logickosť“ bohoslužby dobre uvidíme práve vo vzťahu k Eucharistii**:
  - **KRISTUS sa obetuje na kríži** – a ako preto nám môže dávať svoje Telo a svoju Krv, svoj Život v slávení sv. omše.
  - **KRESŤAN sa podobne celý daruje Kristovi** – a preto môže vo sv. omši prijímaním Kristovho Tela a Krvi vytvárať „communio“ sv. prijímania, Eucharistie a stávať sa tak v obojstrannom darovaní jedno s Kristom.
  - **BOHOSLUŽBOU je tak práve ono obojstranné darovanie sa** – OMŠA je len jeho SPRÍTOMNENÍM a vyjadrením:
    - **u KRISTA v sviatosti Eucharistie**
    - **u NÁS v prinášaní obetných darov a vo vyznaní viery,** čiže vyjadrení rozhodnutia zasvätiť sa a darovať sa úplne Bohu.
  - **BEZ KRISTOVEJ SMRTI** by Eucharistia nebola ničím.
  - **BEZ NÁŠHO ZASVÄTENIA SA KRISTOVI** nie je naša účasť na Eucharistii tiež ničím.[5]
- **Preto AKÁKOĽVEK BOHOSLUŽBA JE ODVODENÁ a stojí a padá na TEJ JEDINEJ OPRAVDIVEJ SLUŽBE BOHU** – a tou je naše úplné darovanie sa Kristovi, zasvätenie sa Kristovi!

A ***nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovou zmýšľania****, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, milé a dokonalé. (Rom 12:2 SSV)*

- To je **dôsledok nášho rozhodnutia byť svätí a úplne patriť Kristovi**:
  - **nepripodobňujte sa** – gr. *syschematizomai* – prispôsobiť sa niečomu. *„Toto je prítomný pasívny imperatív (alebo perfektum mediálne) s negatívnou časticou, čo obyčajne znamená zastaviť čin, ktorý je už v procese. … Veriaci sú nabádaní, aby ďalej nepokračovali v tom, že by sa podobali premenlivému systému padlého sveta*“ (KLR)
  - **tomuto svetu** – gr. *aion*, vek – *„Židia vnímali dva veky (Mt 12:32; Mk 10:30; Lk 20:34-35) - súčasný vek zla (Gal 1:4; 2Kor 4:4; Ef 2:2) a vek, ktorý príde (Mt 28:20; Žid 1:3; 1J 2:15-17). Veriaci žijú v čase plnom*

[5] … preto to tak u mnohých kresťanov s ich účasťou na Eucharistii vyzerá tak, ako to vyzerá ☹

napätia, v ktorom sa tieto dva veky úžasne prelínajú. Kvôli dvom príchodom Krista žijú veriaci v napätí Božieho kráľovstva medzi „už a ešte nie“, ktoré je prítomné a napriek tomu budúce.“ (KLR)[6]

- Nejde tu teda len o výstrahu**,** aby sme sa AKTÍVNE nepripodobňovali svetu, ale **aby sme prestali aj s „pasívnym prispôsobovaním sa“ v štýle: „Keď dnes je taká doba…“**.
- Ak by sme v tomto „prispôsobovaní sa“ pokračovali, už by sme neboli „duchovnou obetou Bohu“ – a teda by sme nepatrili Bohu – a teda by sme sa odtrhli od „Pravého Izraela“ a od Kristovho Tela – a teda **celé naše kresťanstvo s jeho bohoslužbou by stratilo svoj význam a zmysel**!
- Preto sa od kresťana očakáva jasné a rázne stanovisko, ako hovorí už aj Ježiš: „*9 Potom vás vydajú na mučenie, budú vás zabíjať, a všetky národy vás budú nenávidieť pre moje meno. 10 Vtedy mnohí odpadnú a budú sa navzájom udávať a nenávidieť. 11 Vystúpi mnoho falošných prorokov a zvedú mnohých. 12 A pretože sa rozmnoží neprávosť, v mnohých vychladne láska. 13 Ale kto vytrvá do konca, bude spasený*. (Mat 24:9-13 SSV)“

- **premeňte sa obnovou zmýšľania** –
  - **premeňte** – gr. * gr. *metamorfóomai* – premeniť samotnú podstatu niečoho. „*Gramatickou formou tohto výrazu môže byť prítomný mediálny imperatív – „naďalej sa premieňajte“ alebo prítomný pasívny imperatív „naďalej buďte premieňaní“. … Určitá forma toho istého slova, vyjadrujúceho „formovanie“, je použitá o Ježišovi pri premenení (Mt 17:2), kde sa zjavila Jeho skutočná podstata*.“ (KLR)
  - **obnovou zmýšľania** – gr. *anakainosis* – úplná premena niečoho smerom k lepšiemu. „*Toto je z gréckeho koreňa pre kvalitatívne nové (kainos), nie časovo nové (chronos). … Po spasení majú veriaci novú perspektívu, pretože v nich prebýva Duch (Ef 4:13,23; Tit 3:5). Tento nový biblický pohľad na svet v spojení s Duchom, ktorý prebýva v človeku je tým, čo premieňa myseľ a životný štýl nových veriacich. Veriaci sa pozerajú na realitu celkom novým pohľadom, pretože ich mysle sú povzbudzované Duchom. Nová, vykúpená, Duchom vedená myseľ vyúsťuje v nový životný štýl!*“ (KLR)
  - **čo je dobré, milé a dokonalé** – gr. *agathon, euareston, teleion*. Prvé slovo znamená niečo dobré, hodnotné. Druhé už poznáme, znamená niečo, čo je milé a prijateľné, v tomto prípade Bohu. Tretie slovo

---

[6] porov.: *18 Ak vás svet nenávidí, vedzte, že mňa nenávidel prv ako vás. 19 Keby ste boli zo sveta, svet by miloval, čo je jeho, ale preto, že nie ste zo sveta, že som si vás ja vyvolil zo sveta, svet vás nenávidí*. (Joh 15:18-19 SSV)

znamená niečo, čo je dovŕšené, dokončené, dospelé, dokonalé. *„Tento výraz znamená „vyspelé, celkom vyzbrojené k uskutočneniu pridelenej úlohy, zrelé, kompletné“. Neznamená „bezhriešne“. Toto slovo sa používalo o (1) rukách a nohách, ktoré boli zlomené, no celkom sa zahojili a obnovili; (2) rybárskych sieťach, ktoré boli roztrhané, no opravili ich a znovu ich používali na chytanie rýb; (3) kuriatkach, ktoré neboli dosť veľké na to, aby ich mohli na trhu predávať na smaženie a (4) lodiach, pripravených na plavbu*.“ (KLR)

ZHRNUTIE 1

- **Túži byť úplne zjednotený s Kristom**.[7]
- **Preto celého seba** – svoju myseľ, svoje telo, svoj majetok, schopnosti, postavenie, všetko… – **dáva Bohu úplne a bezvýhradne k dispozícii** pre Jeho dielo a Jeho zámery.
- **Toto je jeho „duchovná bohoslužba“** – a všetko ostatné, či už je to modlitba, alebo sv. omša – je len vyjadrením a akoby „zhmotnením“ tohto aktu sebadarovania sa Bohu v „kultovej podobe“ a bez neho by stratili akýkoľvek význam a zmysel.[8]
- **Preto s celou silou svojej rozhodnosti odoláva pokušeniu prispôsobovať sa, hoci aj len mimovoľne, „dnešnej dobe“** a dáva si veľký pozor a bdie, aby sa mu to neprihodilo.[9]
- **Naopak, od základu, od samej podstaty pretvára svoje zmýšľanie tak, aby sa stalo úplne novým, založeným na Kristovi** a čo najpodobnejším Kristovi.[10]
- **Zmyslom jeho života a konania i samej premeny myslenia je tak spoznať, čo je naozaj, opravdivo a skutočne dobré, čo sa Bohu páči a čo Boh miluje**…[11] – *„Všetci veriaci musia podľa vlastného postavenia venovať svoje sily na to, aby viedli svätý život a napomáhali vzrast Cirkvi a jej ustavičné posväcovanie*.“ (c. 210 CIC)

---

[7] *Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne.* (Joh 15:4 SSV)

[8] *Čo ma oslovujete: “Pane, Pane,” keď nerobíte, čo hovorím?* (Luk 6:46 SSV)

[9] *Čistá a nepoškvrnená nábožnosť pred Bohom a Otcom je: navštevovať siroty a vdovy v ich tiesni a zachovať sa nepoškvrneným od tohoto sveta*. (Jam 1:27 SSV)

[10] *Žime počestne ako vo dne; nie v hýrení a opilstve, nie v smilstve a necudnosti, nie v svároch a žiarlivosti, [14] ale oblečte si Pána Ježiša Krista; a o telo sa nestarajte podľa jeho žiadostí.* (Rom 13:13-1 SSV)

[11] *aby ste žili, ako sa patrí vzhľadom na Pána, a páčili sa mu vo všetkom, tým, že budete prinášať ovocie všetkých dobrých skutkov a rásť v poznaní Boha,* (Col 1:10 SSV)

- … **a byť tak čo najdokonalejšie a najlepšie pripravený na to, aby to aj sám žil, konal a uskutočňoval tak Božie dielo a Božie zámery**.[12]

<u>Otázka:</u>

Ako na to sme my?

Kresťan v spoločenstve ostatných kresťanov

[3] Mocou milosti, ktorú som dostal, hovorím každému z vás, aby si nik nemyslel o sebe viac, ako myslieť treba, ale zmýšľajte triezvo, každý podľa stupňa viery, aký mu udelil Boh. [4] Lebo ako máme v jednom tele mnoho údov, ale všetky údy nekonajú tú istú činnosť, [5] tak aj my mnohí sme jedno telo v Kristovi a jednotlivo sme si navzájom údmi. [6] Máme rozličné dary podľa milosti, ktorú sme dostali: či už dar prorokovať v súlade s vierou, [7] alebo dar slúžiť v službe, alebo učiť pri vyučovaní, [8] či povzbudzovať pri povzbudzovaní. Kto teda dáva, nech dáva nezištne, kto je predstavený, nech je starostlivý, kto preukazuje milosrdenstvo, nech to robí radostne. (Rom 12:3-8 SSV)

- ZNOVA **TÉMA JEDINÉHO TELA**:
  - **HLAVOU je Kristus**…
  - … a **my ostatní sme TELOM a sme si teda v tomto smere ROVNÍ**.
- **Kresťan** je teda ten, kto sa – ako špecifický úd – **zapája do organizmu Cirkvi, aby v ňom slúžil ostatným** (a ostatní pomáhali jemu) **a spoločne ako TÍM slúžili navonok** – „*Lebo ako máme v jednom tele mnoho údov, ale všetky údy nekonajú tú istú činnosť, [5] tak aj my mnohí sme jedno telo v Kristovi a jednotlivo sme si navzájom údmi.* (Rom 12:4-5 SSV)“
- **KU KAŽDEJ ÚLOHE POVOLÁVA BOH** – či už tým, aké talenty a dary nám dal pri narodení, ale aj tým, k čomu nás povoláva a aké dary nám k tejto službe udeľuje v spoločenstve Cirkvi.
- **NEJESTVUJE TU DÔLEŽITEJŠIA, ALEBO MENEJ DÔLEŽITÁ ÚLOHA** – všetky sú dôležité a všetky sa navzájom dopĺňajú.
  - **Preto tu nie je žiaden dôvod na povyšovanie sa,** ako Pavol hovorí: „*aby si nik nemyslel o sebe viac, ako myslieť treba, ale zmýšľajte triezvo, každý podľa stupňa viery, aký mu udelil Boh.*“
  - **A zase je to vec milosti** – veď to Bohu udeľuje svoje dary, nie pre zásluhy, ani na „vyznačenie“, či „ocenenie“ toho, kto ich má, ale podľa

---

[12] *Celé Písmo je Bohom vnuknuté a užitočné na poučanie, na usvedčovanie, na nápravu a na výchovu v spravodlivosti, [17] aby bol Boží človek dokonalý a pripravený na každé dobré dielo*. (2Ti 3:16-17 SSV)

potreby Tela, ktorým je Cirkev: „*Máme rozličné dary podľa milosti, ktorú sme dostali* (Rom 12:6 SSV)“

- **Kto dáva, nech dáva nezištne**: gr. *haplotes* – **s jednoduchosťou, bez postranných úmyslov**, alebo hľadania svojho prospechu. Jednoducho dáva, pretože je to tak správne a on je kresťanom a kresťania to tak robia a basta, nerobí z toho žiadnu vedu, ani sa nad tým nejako nezamýšľa, či nešpiritizuje… „*Tento výraz (haplotes) mal dva významy – „**štedrý**“ alebo „**úprimný**“.*“ (KLR)
- **Kto je predstavený, nech je starostlivý** – gr. *spúdé* – môže znamenať konať niečo pohotovo, hneď, rýchlo; alebo najlepšie, ako dokážeme; dokonca dychtivo.
- **Kto preukazuje milosrdenstvo, nech to robí radostne** – *gr. ilarotes* – doslova so šťastím, šťastne – v tomto prípade šťastný, že môže preukázať službu a milosrdenstvo – presne na základe slov Ježiša Krista: „*Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili*. (Mat 25:40 SSV)“ Nie z nejakej povinnosti, ale z lásky a presvedčenia, nie ako povinnosť, ale ako privilégium a dar!

ZÁVER 2:

- **Radikálna premena myslenia a pohľadu na seba a ostatných veriacich sa zákonite a nevyhnutne prejavuje aj vo vzťahoch v kresťanskom spoločenstve**: „*Spiritualita spoločenstva, to je predovšetkým zameranie pohľadu srdca na tajomstvo trojjediného Boha, ktorý v nás prebýva a ktorého svetlo treba vnímať aj na tvári bratov a sestier vedľa nás. Spiritualita spoločenstva znamená okrem toho schopnosť cítiť brata a sestru vo viere v hlbokej jednote tajomného tela – Cirkvi, čiže ako „niekoho, kto patrí ku mne“, aby som vedel spolu s ním prežívať jeho radosti a jeho bolesti, uhádnuť jeho želania, postarať sa o jeho potreby a ponúknuť mu pravé a hlboké priateľstvo. Spiritualita spoločenstva je aj schopnosť vidieť v druhom predovšetkým pozitívne prvky, aby sme ho prijímali a hodnotili ako Boží dar, a to nielen ako dar pre druhého, ktorý ho priamo prijal, ale aj ako „dar pre mňa“. Spiritualita spoločenstva napokon znamená vedieť bratovi „urobiť miesto“, niesť si vzájomne bremená (Gal 6,2) a premáhať egoistické pokušenia, ktoré nás neustále napádajú a budia rivalitu, karierizmus, nedôveru a žiarlivosť.*“ (Ján Pavol II., Novo millenio ineunte 43)
- **Na základe hodnosti a postavenia Božích detí – a vyvolenia od Boha, ktoré je dielom Jeho čírej a ničím nezaslúženej milosti – prežívame navzájom pocit naprostej rovnosti: sme opravdiví bratia a sestry, rovní v Kristovi, kde nikto nie je ani väčší, ani menší**: „*Medzi všetkými veriacimi na základe ich preporodenia v Kristovi existuje z hľadiska dôstojnosti a činnosti opravdivá*

rovnosť, ktorou všetci podľa svojho vlastného postavenia a úlohy spolupracujú na budovaní Kristovho tela.“ (c. 208 CIC)

- **Ak to tak nie je, ak posudzujeme iných a aj seba a porovnávame sa v tomto zmysle s inými, je to znak neviery a neobrátenia sa** – a ak s tým niečo neurobíme, skončíme „mimo Pravého Izraela“, čiže stratení… „*Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení! Odpúšťajte a odpustí*[13] *sa vám.* (Luk 6:37 SSV)“

- **Spoločne – každý podľa daru, ktorý od Boha má – pracujú všetci kresťania (farníci) ako jediný organizmus na diele vzrastu Kristovho Tela** – smerom „dovnútra“ tým, že si navzájom pomáhajú a slúžia, ale aj smerom navonok: „*Všetci veriaci musia podľa vlastného postavenia venovať svoje sily na to, aby viedli svätý život a napomáhali vzrast Cirkvi a jej ustavičné posväcovanie*.“ (c. 210 CIC) a „*Všetci veriaci majú povinnosť a právo vynasnažovať sa, aby sa božské posolstvo spásy stále viac a viac dostávalo k všetkým ľuďom všetkých čias a celého sveta*.“ (c. 211 CIC)
- **Všetko toto sa deje vo veľkej horlivosti a radosti, v opravdivom šťastí a nadšení z toho, že prostredníctvom bratov a sestier v Kristovom tele môžeme slúžiť samotnému Kristovi, ktorému sami vďačíme za všetko a sme jeho veľkými dlžníkmi** (porov. sv. Patrik) – „*Čokoľvek robíte, robte z tej duše ako Pánovi, a nie ako ľuďom!* (Col 3:23 SSV)“ + „*Kráľ im odpovie: “Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.”* (Mat 25:40 SSV)“
    - **Ak táto radosť chýba a podobné veci sú pre nás iba „povinnosťou“, ktorej sa radi aj „vyhneme“ a „ulejeme sa“ z nej, je to znak neviery a neobrátenia sa** – a ak s tým niečo neurobíme, skončíme zase oddelení od Krista a Jeho Tela: „*Odíďte odo mňa, zlorečení, do večného ohňa, ktorý je pripravený diablovi a jeho anjelom!... Čokoľvek ste neurobili jednému z týchto najmenších, ani mne ste to neurobili.”* (Mat 25:41.45 SSV)“

<u>Otázka:</u>

Ako na to sme my?

[13] odpustiť – gr. *apolyo* – prepustiť niekoho na slobodu.

Napomenutia (12,1–21)

- **Láska nech je bez pretvárky**
  - **Láska** – gr. *agapé* – znamená lásku, ale takto nazývali kresťania aj „hody lásky“, spoločné stolovanie, spojené so slávením omše, kde sa spoločne delili s jedlom, aby tak každý mal hojnosť.
  - **bez pokrytectva** – túto tému viac rozvíja Pavol v liste Korinťanom, kde píše: „*[20] Keď sa teda schádzate, nie je to požívanie Pánovej večere, [21] lebo každý si hneď vezme a zje svoju večeru a potom jeden je hladný a druhý opitý. [22] Nemáte vari domy, kde môžete jesť a piť? Alebo opovrhujete Božou cirkvou a chcete zahanbiť tých, čo nič nemajú? Čo vám mám povedať? Mám vás chváliť? Za toto vás nepochválim.* (1Co 11:20-22 SSV)“
  - **Pretvárka** – gr. *hypokrytos* – „„*Pokrytectvo“ bolo divadelným výrazom pre „rozprávanie za maskou“. Láska nesmie byť hraná alebo falošná (2Kor 6:6). Láska je charakteristikou veriacich (J 13:34-35; 15:12,17; 1J 3:11,18; 4:7-21) kvôli tomu, lebo je to Boží charakter.*“ (KLR)
    - **Prečo je pretvárka taká nebezpečná?** Pretože zmyslom ospravodlivenia je vnútorná premena človeka, ktorej skutky sú len prejavom navonok. **Vonkajšie skutky bez viery a vnútornej premeny nemajú žiaden zmysel**, vlastne nás vracajú na neúčinnú úroveň *vonkajšieho zákona*: „*Keby som hovoril ľudskými jazykmi aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som ako cvendžiaci kov a zuniaci cimbal. [2] A keby som mal dar proroctva a poznal všetky tajomstvá a všetku vedu a keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol. [3] A keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo*. (1Co 13:1-3 SSV)“
  - Všeobecne toto pravidlo nepokryteckej, úprimnej a radostnej lásky platí na všetko, čo kresťan robí: nie preto, „že sa to tak patrí“, ale naozaj z viery a lásky ku Kristovi!
- **nenáviďte zlo, lipnite k dobru**
  - **Nenávidieť** – gr. *apostygeó* – hlboko niečo nenávidieť vrátane silného odporu voči tomu a silnej túžby akokoľvek sa tomu vyhnúť. Teda zďaleka nie len nejaká „nechuť“, či „poľutovanie“ nad „bežnou chybou“, ktorej sme sa dopustili…
  - **Lipnúť** – gr. *kollaomai* – byť k niečomu doslova prilepený.

- **Milujte sa navzájom bratskou láskou, predbiehajte sa vzájomne v úctivosti**
    - **Milujte sa navzájom bratskou láskou** – bratská láska: „Toto bol zložený grécky výraz (phileo + storge), ktorý kombinoval „bratskú lásku“ s „rodinnou láskou“ a v NZ je použitý len na tomto mieste. Kresťania sú rodina. Máme príkaz, navzájom sa milovať (1Tes 4:9).“
    - **predbiehajte sa v úcte** – doslova „česť druhého uprednostňujúc“, slovo „predbiehajte sa“, gr. *proegeomai* má v tomto význame zmysel až niečo preháňajúc, ísť za hranice nejakej normy. *„Toto je prítomné mediálne príčastie použité v zmysle imperatívu. Veriaci sa musia správať k ostatným zmluvným partnerom ako k dôležitejším, než sú oni sami* (Ef 4:2; Fil 2:3)“ – čiže považujúc toho druhého sa väčšieho a prejavujúc mu úctu. Má to logiku – veď akýkoľvek náš vzťah ku ktorémukoľvek bratovi, či sestre v Cirkvi, je skutočne a naplno a bez nadsadenia vzťahom ku Kristovi!!!
- **v horlivosti neochabujte, buďte vrúcneho ducha, slúžte Pánovi.**
    - **neochabujte** – gr. *mé indolent* – nebyť lenivý, nedbalý, nevšímavý, ľahostajný
    - **vrúcny duch** – gr. *zeo* – planúť, byť horúci, prenesene konať niečo s veľmi veľkým zanietením.
- **V nádeji sa radujte, v súžení buďte trpezliví, v modlitbe vytrvalí.**
    - **trpezliví** – gr. *hypomeno* – vytrvalí. Dôraz je na „aktivitu“ v službe, nie „trpné znášanie“ nejakého príkoria, ktorému sa aj tak nevieme vyhnúť… *„Tento výraz znamená „činná, dobrovoľná, pevná vytrvalosť“*.“ (KLR)
    - **vytrvalí** – gr. *proskartereó* – pokračovať v niečom s veľkým nasadením a úsilím. Niekedy sa to prekladá ako „oddaní modlitbe“.
- **Majte účasť na potrebách svätých, buďte pohostinní**.
    - **potreby** – gr. *chreia* – to, čoho sa niekomu nedostáva, v čom má núdzu.
    - **pohostinní** – gr. *filoxénia* – preukazovanie pohostinnosti cudzincom – presný text znie *ten filoxenian diokontes* – posledné slovo znamená konať niečo v chvate, v náhlení a zvyčajne aj s veľkým nasadením. Zhruba tak, ako Zachej: „[6] *On chytro zišiel a prijal ho s radosťou.* (Luk 19:6 SSV)“ ☺
- **Žehnajte tých, čo vás prenasledujú - žehnajte a nepreklínajte!** *„Toto je prítomný aktívny imperatív, ktorý je v tomto verši použitý dvakrát. Z tohto výrazu pochádza slovo „chvála“, „požehnanie“ (Mt 5:44; Lk 6:28; 1Kor 4:12; Jak 3:9-12; 1Pt 3:9). V P46 (Papyrus Chester Beatty) a rukopise B (Vatikánsky) je vynechané „vás“, čo spôsobuje, že tento výrok je oveľa obsiahlejší alebo inými slovami - oveľa všeobecnejší.*“ (KLR)
- **Radujte sa s radujúcimi, plačte s plačúcimi!** *„Tieto dva prítomné neurčité spôsoby sa používajú v zmysle imperatívu.* ***Kresťania sú rodina****. Veriaci medzi sebou nesúťažia, ale musia sa k sebe správať v rodinnej láske. Kvôli kontextu v. 14-21 je dokonca možné, že to vyjadruje reakciu veriaceho na neveriacu*

komunitu – ***využívanie kultúrnych príležitostí alebo okolností na evanjelizačné účely***.“ (KLR)

- **Navzájom rovnako zmýšľajte; a nezmýšľajte vysoko, ale prikláňajte sa k nízkym. Nebuďte múdri sami pre seba.**
    - **Navzájom rovnako zmýšľajte** – fráza sa prekladá rôzne, napríklad aj *„Zmýšľajte rovnako navzájom voči sebe*“, alebo *„Žite v súlade jedni s druhými*“, alebo *„Rovnako sa zaujímajte o každého*“, či *„Ku každému sa správajte s rovnakou láskavosťou*“. *„Toto je prítomné aktívne particípium, použité v zmysle imperatívu (15:5; 2Kor 13:11; Fil 2:2). Na verš 16 sa môžeme pozerať vo vzťahu ku (1) konfliktu medzi veriacimi Židmi a veriacimi pohanmi v rímskom zbore (11:13-24); (2) starovekému konfliktu medzi ekonomickými triedami alebo (3) konfliktu medzi rôznymi duchovnými darmi.*“ (KLR)
    - **prikláňajte sa k nízkym** – *„Výraz „prostí“ môže byť v mužskom alebo strednom rode. Ak by to bolo v strednom rode, mali by sme ho prekladať ako „prijať jednoduché povinnosti“; ak v mužskom, tak ako „spájať sa s chudobnými alebo pokornými ľuďmi“.*“ (KLR)
    - **Nebuďte múdri sami pre seba** – resp. *„Nebuďte múdri podľa svojej vlastnej mienky*“. *„Veriaci sa nesmú voči sebe správať nadradene, ani arogantne vo vzťahu k neveriacej komunite.*“ (KLR)
- **Nikomu sa neodplácajte zlým za zlé; usilujte sa robiť dobre pred všetkými ľuďmi**. – doslova *„rešpektujúc (držiac, konajúc) dobro voči všetkým ľuďom*“. Jeden z prekladov to prekladá ako *„Majte úctu k tomu, čo je správne v očiach všetkých ľudí*“ – s komentárom: *„Môže to byť narážka na Pr 3:4 v Septuaginte (LXX). Veriaci žijú s pohľadom nastaveným na prinášanie dobrej správy neveriacim. Nemali by sme robiť nič, čo by mohlo uraziť alebo odcudziť neveriaceho (1Kor 9:19-23). Dokonca aj naše najhlbšie usvedčenia musia byť vyjadrené láskyplným spôsobom.*“ (KLR)
- **Ak je to možné a závisí to od vás, žite v pokoji so všetkými ľuďmi.**
    - **v pokoji** – gr. *eyreneuo* – v mieri
- **Nepomstite sa sami, milovaní, ale ponechajte miesto hnevu; veď je napísané: "Mne patrí pomsta, ja sa odplatím," hovorí Pán.** – Inými slovami: Nesúdiť, ale ponechať súd na Boha, ktorý vidí aj v skrytosti. Náš postoj je ako postoj Ježiša Krista, ktorý hovorí: *„ja ho nesúdim, lebo som neprišiel svet súdiť, ale svet spasiť.* (Joh 12:47 SSV)“
- **Ale keď bude tvoj nepriateľ hladný, nakŕm ho, keď je smädný, daj mu piť, lebo tým, že to urobíš, žeravé uhlie mu nahrnieš na hlavu**.
    - *„„***ale ak je tvoj nepriateľ***“ Toto je podmienková veta tretieho stupňa, čo znamenalo potenciálny budúci čin. Nepriatelia prídu!*“ (KLR)

- „**na jeho hlavu naložíš žeravé uhlie**“ – „*Toto je narážkou na Pr 25:21-22. Teórie výkladu sú: 1. bol to kultúrne podmienené slovné spojenie, možno z Egypta, ktoré znamenalo, že láskavosť je najlepším spôsobom ako zmeniť nepriateľa na priateľa. Takáto je vždy kresťanská reakcia na zakorenené zlo (Mt 5:44) 2. „žeravé uhlie“ pravdepodobne predstavuje hanbu za neprimerané reakcie, ktoré sú také zjavné vo svetle lásky a odpustenia, ktoré prichádzajú od niekoho iného (Abrosiaster, Augustín a Hieroným) 3. Origenes a Chrystosom hovorili, že sa to vzťahuje na kresťanskú láskavosť, ktorá spôsobuje, že Boh súdi nekajúcich dokonca ešte ťažšie (Jerome Biblical Commentary, zv. 2, s. 326). Všetky vyššie uvedené významy sú len teóriami.*“ (KLR)

- **Nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo.** – gr. *nikaó* – doslova dobyť niečo, zvíťaziť nad niekým v boji. Kresťan je uprostred boja, či chce, alebo nechce – a **alebo zlo zvíťazí nad ním**, **zmocní sa ho a zahubí ho** („[28] *Nebojte sa tých, čo zabíjajú telo, ale dušu zabiť nemôžu. Skôr sa bojte toho, ktorý môže i dušu, i telo zahubiť v pekle.* (Mat 10:28 SSV)“) – **alebo on zvíťazí nad zlom a bude žiť** („"*Teraz nastala spása, moc a kráľovstvo nášho Boha a vláda jeho Pomazaného, lebo bol zvrhnutý žalobca našich bratov, ktorý na nich dňom i nocou žaloval pred naším Bohom.* [11] *Ale oni nad ním zvíťazili pre Baránkovu krv a pre slovo svojho svedectva; a nemilovali svoj život až na smrť.* (Rev 12:10-11 SSV)”; resp. „*Ale krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý.* (1Co 9:27 SSV)“)

Záver 3

Podľa tejto časti Pavlovho listu **kresťan je človek, ktorý:**

- **Úprimne miluje a slúži iným**, nie z donútenia, či z vonkajších ohľadov, bez pretvárky
- **Nenávidí zlo**, má k nemu vnútorný odpor a snažne sa mu vyhýba –
- a, naopak, **je úplne „prilepený“ k dobru!**
- **Spolubratov a spolusestry miluje bratsko–rodinnou, nežnou láskou**
- a **s úctou sa ku každému správa ako k väčšiemu od seba** (čo aj je pravda, veď v ňom stretá a slúži samému Kristovi)
- **Láska ho napĺňa neochabujúcou energiou**[14], je ňou celý preniknutý a úplne ňou planie.
- V tejto sile **je vytrvalý v nádeji**, ktorú máme v Kristovi,
- **nepoddajný, keď musí čeliť protivenstvám** a súženiu,

[14] *Lebo nás ženie Kristova láska* (2Co 5:14 SSV)

- a pritom **neustále zotrvávajúci v modlitbe**.
- **Usiluje sa byť nápomocný bratom a sestrám v ich potrebách**,
- voči tým, ktorí sú odinakadiaľ, **je pohostinný**.
- **Ak je mu niekto nepriateľom a prenasleduje ho, neodpláca sa mu zlom**, ale žehná ho a, **ak má na to príležitosť, preukazuje aj jemu dobro a lásku**.
- **Vie hlboko súcitiť so všetkými ľuďmi**, neuzatvára sa pred ich radosťami, ale ani bolesťami, ale úprimne ich spoznáva a je účastný na ich radostiach i žiaľoch.
- **Nie je arogantný, ani namyslený, snaží sa mať so všetkými vzťah bez konfliktov**, v jednote
- a **obzvlášť prejavuje lásku a úctu k tým, ktorí sú považovaní spoločnosťou za „nízkych“.**
- **Nakoľko to záleží od neho, žije v mieri** s každým človekom.
- **Niekoho nesúdi, ani neodsudzuje** a už tobôž sa nikomu nepomstí, ani neodpláca za zlo, to prenecháva Bohu.
- **Vie, že jeho život je boj. V tomto boji odporuje zlu, aby ho porazil – a to tým, že na každé zlo bude odpovedať dobrom!**

<u>Otázka:</u>

Ako na to sme my?